

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 33.—, za pol leta K 16.—, za četrt leta K 8.—. Posamezna številka 50 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več.
Pošiljajte na uredništvo in upravništvo
Ljubljana, Šelunburgeva ulica št. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in alcer pri enkratni objavi po 80 vinarja, pri trikratni po 80 vinarja, pri šestkratni po 75 vin., pri celoletnih objavah po 70 vin. za vsakokrat. — Za razne objave itd. stane mm vrstica K 1.— Reklam. so poštnine proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Resolucija o ujedinenju strokovnih organizacij.

Zadnje dni minulega tedna se je vršila seja zastopnikov strokovnih organizacij iz cele Jugoslavije v Belgradu. Prvotno je bila namenjena ta seja v Vukovaru. Po večdnevnem posvetovanju je bila sprejeta resolucija, ki ustvarja precej pozitivno podlago za ujedinenje.

Glasi se:

1. Ujedinenje zvez (Osrednjih društev) se izvrši do 31. oktobra 1920.

2. Število članov posameznih zvez (Osrednjih društev) se ugotavlja po kvoti za centralno radniško sindikalno veče (centralna strokovna komisija). Plačana je ona kvota, ki jo je Pokrajinsko sindikalno veče (Pokrajinska strokovna komisija) obračunalo na C. R. S. V.

3. Število članov posameznih zvez, do katerem se določa število delegatov za kongres ujedinenja, se določa za zveze s stalno zaposlenimi člani, po plačani kvoti za tri mesece pred sklicanjem kongresa; za zveze s člani s sezonskim zaposlenjem po kvoti za mesec izpočetka, sredi na vrhuncu in ob koncu sezone.

4. Zastopanje zvez je proporcionalno s številom članov. Pošlje se na prvih 500 članov 1 delegat, na vsakih 500 daljnjih članov 1 delegat, a na ostanek preko 250 članov še 1 delegat. Zveze s posebno velikim oziroma majhnim številom članov si morejo določiti na istem principu druge koeficijante. Poleg tako poslanih delegatov imata popolno pravico do udeležbe na kongresu še po 2 člana sedanjih (izvoljenih) zveznih uprav. Kongresa se udeležijo tajniki C. R. S. V. in P. S. V.

5. Vsak delegat ima 1 glas.

6. Kongres ujedinenja skličejo za slučaj delnega ujedinenja zvez njih centrale; za slučaj še neujedinenih zvez po številu članov najmočnejša zveza. Pooblaščenca naznanj C. R. S. V. do 10. julija 1920 z okrožnico na vse zveze.

Kraj kongresa naj se določi, da se izogne prevelikim stroškom.

7. Sklicatelji so dolžni vse predloge: o pravilih, regulativih itd. doposlati vsem zvezam najkasneje do 10. avgusta 1920, in obenem tudi C. R. S. V. ter vsem P. S. V. Predlogi naj bodo pisani v cirilici, latinici, nemščini in madžarščini.

Posamezne zveze so dolžne najkasneje do 20. julija 1920 naznaniti, koliko potrebujejo v posameznih jezikih predlogov.

8. O središču ujediniene zveze (centrale) sklepa kongres ujedinenja.

9. Ujedinijo se obstoječe zveze, pri čemer je treba ravnati tako, da bo ujedini-

njena zveza formirana na principu takozvanih industrijskih zvez.

V Belgradu, 28. junija 1920.

Svetozar Delk, Josip Ovčariček, Jovo Jakšič, Franjo Rauscher, Ivan Tokan, Ignacij Mihevc, Laza Stefanović, Blagoje Bračinac.

Kaj je s cenami?

Vsak dan čitamo v naših listih, da so padle na svetovnem trgu ali kakem kraju naše države cene blaga in živežnih potrebščin. V praksi pa doživljamo nekaj čisto nasprotnega, ako hočemo kaj kupiti, moramo za to žrtvovati vedno več denarja. V resnici torej cene ne padajo, temveč imajo še vedno tendenco višanja.

Celo naše gospodarstvo je urejeno na svetovno gospodarstvo. Nobena kulturna dežela ne more več izhajati samo s produkti, ki jih producira sama. Neobhodno potrebno je, da se produkti posameznih držav izmenjavajo. Ta slošna medsebojna izmenjava pa je bila le mogoča, da se je uredilo prei splošno menialno sredstvo, to je denar. Bjez enotno urejenega denarja je svetovna trgovina nemogoča, ako pa se kljub temu upelje, privede kmalu do takih abnormalitet, da zgubi vsako pošteno ime in postane navadna špekulacija, ki privede prei ali slei do poloma v katerikoli obliki.

Splošno menialno sredstvo, za katero temeljno vrednoto se je dobilo gotovo količino blaga in na podlagi katerega se je potem vršila izmenjava, je odpovedalo. Svetovna vojska je zrušila vse, kar je prei spetalo človeštvo.

Urejena valuta, trgovske pogodbe in carine so skrbele, da so bile cene več ali manj enake in čvale posebne panoge gospodarstva v posameznih deželah propada.

Po vojni so se razmere popolnoma predrugačile.

Pravzaprav stoji cela Evropa pred gospodarskim polomom. Toda ta Evropa se deli v dva dela, en del predstavlja premagano Evropo, drugi del zmagoslavno Evropo. In zmagoslavni del se hoče maščevati nad premaganim delom. K tem dvem delom je šteti še tretji del Evrope, ki ga smatra zmagoslavni del za svojo kolonijo in s katerim dela približno tako kakor s črnci v Afriki.

Italija in Francija držita z vsemi močnimi sredstvi kurs njihove valute visoko nad kursom premagane Evrope in nad kursom onega dela Evrope, ki ga smatra za svoje kolonije.

Posledica te razlike v kursih je, da kupuje zmagoslavna Evropa v premagani in kolonialni Evropi ceno blago. Druga posledica je, da se cene blaga v premagani in kolonialni Evropi vedno višajo.

Za eno liro se dobi 6 naših kron. Da bi stalo prvotno eno in isto blago v Italiji eno liro, v Jugoslaviji pa eno krono, se cene v Jugoslaviji zvišajo takol v tem trenutku, ko začne izvažati Jugoslavija svoje blago v Italijo.

Trgovec, ki izvažja iz Jugoslavije v Italijo, zasluži pri tej trgovini ne le svoj običajni trgovski dobiček, temveč zasluži še tudi diferenco med našo in italijansko valuto.

Vzemimo en primer.

Recimo, da je stala slanina prvotno v Jugoslaviji 24 K in v Italiji 6 lir. Trgovec, ki je prodal v Italijo 1 kg jugoslovanske masti, je zaslužil pri tej kupčiji, ako vzamemo liro za 6 kron, razun običajnega trgovskega dobička še na valutni diferenci 12 kron. Ker se take kupčije obnesejo, se naše seveda vse polno trgovcev, ki hočejo tudi hitro in veliko zaslužiti. Vsak hoče v Jugoslaviji kolikor mogoče veliko nakupiti in v to svrhu ponuja vedno višje cene. Ako stane v našem slučaju špeh v Italiji 6 lir, more trgovec v Jugoslaviji brez da bi kaj zgubil ponuditi za špeh v Jugoslaviji 30 in 32 kron.

Francoski frank stane 8 kron. Ako izvažja jugoslovanski trgovec špeh iz Jugoslavije v Francijo, kjer stane kg špeha recimo 6 frankov, dobi za kg 6x8 to je 48 K. Posledica temu je, da more trgovec špeh v Jugoslaviji zopet dražje kupovati.

Cene v Jugoslaviji rastejo. Ker pa je prodal naš trgovec v Francijo, ki ima višjo valuto kakor Italija, je posledica te kupčije tudi rast cen v Italiji.

Tako se morajo v Jugoslaviji cene višati in bodo rasle tako dolgo, da bodo zenačene z najvišjo valuto. To vse napravi izvažanje našega blaga v dežele, ki imajo boljšo valuto kakor mi.

So sredstva, ki bi na mah prekrižala vse račune špekulantov in uničila vse valutne diference ter napravila cene v naši državi nizke.

Toda naši državniki se za to ne brigajo, strankarska politika je važnejša. V gospodarskih vprašanih mora človek nekaj znati, med tem ko je treba v strankarski politiki samo zmerjati, sumničiti in gojufati in to je gotovo lažje kakor pa globoko misliti in veliko študirati.

Vse novice o padanju cen, ki jih dobimo naša listi, so navadne race. Listi jih prinášajo, ker imajo o gospodarstvu ravno tako malo pojma kakor naši politiki.

Je mogoče, da iz kateregakoli vzroka rade trenutno cena temu ali drugemu predmetu, torej to za narodno gospodarstvo ne pride v poštev.

Pri popolni nezmožnosti naših merodajnih politikov in državnikov bodemo stali v gospodarskem oziru tudi v bodoče kolonija zmagoslavne Evrope, katere državniki in narodni gospodarji nam bodo diktirali naše gospodarstvo.

O kakem padanju cen pa si ne delajmo nobenih upov, kakor stoji stvari danes, bodo cene, ako se ne zgodi kaj izvanrednega, rasle.

Rusi in Poljaki.

Pod zgorajšnjim naslovom izšel je v »Jugoslovanskem Ekonomistu« informativen članek, ki ga je napisal človek, ki dobro pozna tamošnje razmere.

Dokler je živela in obstajala velika Rusija, in sicer ona velika Rusija, kakršna je bila pred svetovno vojno, niso bili ravno politični in gospodarski odnošaji med Rusi in Poljaki najskladnejši. Ruski imperializem je pritiskal precej občutljivo Poljake, kot ruske državljane kjer, kadar in kolikor je mogel. Ali Poljaki so živeli vendar prilično in se razvijali v vsakem pomenu uspešno v ruskem carstvu. Razvijali so se mnogo bolj nego mi Jugoslovenci v bivši Avstriji in Ogrski. To priča narodno gospodarski položaj Poljakov ne samo ob času ruskega carizma, marveč še danes, odkar je postala Poljska neodvisna republika.

Nimamo danes v Evropi nove države ali naroda, kjer bi vsled svetovne vojne ne obstajale raznovrstne politične in gospodarske težnje. To je naravno. Naraven razvoj je to, kateremu se ne more izogniti. Ali ta razvoj se razvija in dozoreva ter vodi do izčistitve in srečnega rešenja vseh naravnih pojavov in primerov. To zahtevajo nepobitni naravni zakoni. A čas, to ume vsak iz svoje lastne izkušnje, je najbolji zdravnik vsakega zla in nedostatka. žalosten je ta prizor, kjer se vsled svetovne vojne nastale nevolje in trpljenja borita in bijeta dva bratska naroda. A bijeta in borita se iz dveh in morda še iz večjih razlogov. Vsekakor najhujši in najvažnejši razlogi so gotovo ekonomski. Iz onih se lahko izločijo iz okvira politično gospodarska ozadja, vzroki, ki izvirajo iz preteklosti bivšega državnega življenja Rusa in Poljaka. Carska Rusija je resnično preganjala Poljake. Ali jih ni tudi berlinska vlada v Poznaniu in drugod v Nemčiji preganjala, politično davila ter jih narodno in gospodarsko uničevala in ovirala razvoj njihove narodne prosvete? In so li avstrijski Poljaki uživali od Dunaja večje privilegije? Narod poljski v Galiciji ni nikakor bil na boljem od Poljaka v Rusiji in Nemčiji. Rusija je danes izvedla politični, socialni in gospodarski skok, s katerim prenovi in utrdi svoje državno in narodno gospodarsko lice. Ruski bolševizem se preživlja. Ruski narod je prebrel krizo svoje politične bolehnosti. In on hoče zavzeti v svetovnem političnem gospodarskem ozračju dostojno in vplivačo mesto.

Zakaj torej to krvoprelitie med Rusijo in Poljsko. Mar goni Poljsko krvna osveta preteklosti, da udari na Rusijo. Nikakor niso to vzroki tega krvavega boja, izza kulis angleške politike, ki je že od nekdaj, odkar obstoji Velika Britanija, bila dvolična in koristolovna, je potrebno iskati prave vzroke tega bratomornega boja. Angleška naganja Poljake nad Ruse, samo da bodo slednji vezani na polsko-ruski fronti. Angleška obeta Poljakom zlate griče in biserne doline za to ubližajoče delo. Dočim izkrcava Angleška svoje čete v Kavkaziji, zaseda Batum ter se hoče polastiti Tiflisa in Baku na Kaspijskem morju. Ruska nafta in ruski petrolei zanimajo Angleško bolj nego cela današnja Poljska. Strategični razlogi Angleža tam-

kaj so zelo važni. Od Kaspijskega jezera preko Perzije do Perzijskega zaliva hoče priključiti angleškemu koristolovstvu Arabijo, Mezopotamijo, Palestino in one dežele ob Rdečem morju od Portsajdskega zaliva Suesa do Indijskega oceana. Angleži hočejo biti sami in edini gospodarji na označenemu teritoriju. In to pa glavno radi Egipta in Afrike. Veličanstven je ta politično-gospodarski strategični poteg koruptne in oriaške politike Velike Britanije, ki je vedno in povsod zavajala narode v vojne, da je potem tem lažje in sigurneje izvedla svoje namene v gotova dejanja. Mi Jugoslovani obžalujemo to krvoprelivanje med Rusi in Poljaki, ter želimo, da se ta krvava igra na telesu dveh slovanskih narodov čim preje dokonča, ker kri ni voda. Bratje so nam Rusi in Poljaki. Uči nas pa slovanska zgodovina od naidavnejše dobe do danes, da so nas tuji vedno izrabljali, ker smo bili nezavedni in nezložni. Zato smo hlapčevali vedno ter bili sluge tuincev.

Bojkot proti Madžarski.

Kakor znano je urad internacionalnega združenja strokovnih organizacij sklenil, pozvati vse strokovno organizirano delavstvo, zlasti prometno, na bojkot proti Madžarski. Ta korak je bil potreben, ker sicer bi strašni tiraniji nad delavstvom od strani podivjane madžarske gospodarske sode sodrge ne bilo nikdar konca. Strokovno organizirani proletarijat se spričo madžarskih grozot čuti dolžnega, priskočiti trpinčenemu madžarskemu delavstvu na pomoč, zakaj težko bi bilo madžarsko delavstvo samo v stanu streti glave Hortyevemu bestianu. Urad mednarodnega združenja strokovnih organizacij je zadel belo, teroristično madžarsko družbo v živo. Danes madžarska vlada prosjači okoli za posredovanje. Med drugimi je prosila tudi angleško vlado, ki pa je posredovanje odklonila. Urad mednarodnega združenja strokovnih organizacij stoji na stališču, da mora odstopiti madžarska vlada in da morajo biti dane garancije, da se izpremeni ves sistem. Kakor kaže vse, se bo morala madžarska oligarhija ukloniti.

Industrija za sukno v Ljubljani.

Na kompetentnih mestih se bavijo z idejo ustanovitve, oziroma razširjenja tekstilne industrije, predvsem industrije sukna v Jugoslaviji. Zadevo ima sedaj v rokah strokovnjak in upati je, da bo njegovo prizadevanje imelo uspeha.

Za industrijo sukna bo treba zgraditi okoli 150 tkalskih statev. Na njih bi se dalo na leto izgotoviti preko en milijon metrov sukna, če bi se delalo samo po dnevi. Proračun za stroje in druge stvari, ki so za imenovano industrijo potrebne, znaša po dosedanjih cenah 58 milijonov kron. Potrebno blago, ki bi se nabavilo za začetek, bi stalo 120 milijonov kron, izdatki za surovine, režijo in drugo pa so preračunjeni na 60 milijonov kron. Osnovne glavnice bi trebalo 70 milijonov kron. Načrt za to industrijo pravi, da imamo Jugoslovani dovolj surovin, ki jih sedaj za nizko ceno izvažamo v tujino in da nam zlasti vodnih sil ne primanjkuje. Glede mesta, na katerem bi se imele sezidati tvornice, pravi načrt, da bi bil najprikladnejši kraj Medvode.

Če pomislimo, da potrebuje 13 milijonov prebivalcev Jugoslavije na leto naj-

manj 40 milijonov metrov tkanega blaga, ki stane povprečno po 200 K meter, vidimo, da potrošimo vsako leto okoli 7 milijard kron za sukno. In ves ta denar gre v tujino! Če bi se domača industrija povzpela tako visoko, da bi krila vsakdanje potrebe, da bi ostalo glasom minimalnega proračuna vsako leto okoli 7 milijard kron ljudskega imetja doma. Kakšne ugodne posledice bi imelo to za naše gospodarstvo ni treba poudarjati.

Iz strokovne organizacije.

POZOR KOVINARJI!

Dobili smo ponovno obvestilo, da sprejemajo kovinarji delo na železnici. Že zadnjič smo opozorili v »Delavcu«, da naj nihče ne sprejme dela na železnici, dokler niso odpušteni železničarji nazaj v delo sprejeti. Kovinarje vseh strok še enkrat opozarjamo, da predno odpotujejo, naj se oglasijo pri svoji organizaciji, oziroma tajništvu v Ljubljani. Sramota za vse kovinarje bi bila, ako bi igrali vlogo stavkoka-zov. Zatorej naj nikdo ne sprejme dela na železnici. — To velja tudi za lesne delavce. — Tajništvo.

Seja odbora podružnice osrednjega društva stavbinskih delavcev se bo vršila v nedeljo dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne, Selenburgova ulica 6, II. nadstropje; obenem se vrši tudi seja zaupnikov; ker je seja zelo važna, naj se udeležijo seje vsi odborniki in zaupniki gotovo. — Načelnik.

Okrožna delavska strokovna komisija v Mariboru sklicuje okrožno konferenco strokovnih organizacij. Konferenca se bo vršila v nedeljo dne 18. julija 1920 v Mariboru in se prične ob 9. uri dopoldne. Vse potrebne podatke prejmejo podružnice od tajništva okrožne delavske strokovne komisije. Udeležiti se imajo po svojih delegatih vse podružnice strokovnih organizacij v Mariboru in mariborskega okrožja, tja do vštete Pragerskega, Ptujke ekskluzivno Spodnjega Dravograda in ostale okolice. Na podružnicah je ležeče, da na omenjeno konferenco pošljejo svoje delegate po navodilih, ki jih kakor rečeno dob od tajništva okrožne delavske strokovne komisije.

Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju se nahaja v Vodnikovi ulici št. 3. Celje. Tajništvo okrožne strokovne komisije. Naznanite nam, kdaj bi vam bilo prikladno, sklicati okrožno konferenco strokovnih organizacij.

Iz usnjarske stroke se nam poroča, kako znajo gospodje tovarnarji sedaj, ko je ta stroka v krizi zaradi pomanjkanja surovin to izrabljati. Po zadnji pogodbi bi imelo dobiti delavstvo 30 odstotkov poviška mezd, seveda pogojno, da vlada dovoli zvišanje cen izdelkom, kar pa ni storila. Naša slavna vlada razume izvrstno oškodovati delavstvo na račun milijonarjev in kmetov. Na eni strani je dovolila povišanje cen za surove kože, da se prikupi kmetom za bodoče volitve, a zvišanja izdelanega usnja pa odklanja, samo da oškoduje delavstvo v tej stroki. Gospodje tovarnarji si seveda znajo drugače pomagati iz zagate; oni so enostavno med seboj znatno zvišali cene usnju, in sicer 30 do 40 odstotkov brez vladnega dovoljenja ali pa morda po nasvetu iste, samo da niso prikrajšani, a delavcem pa odtegujejo še prej priznane družinske doklade. Delavcem kričejo, glejte, vsaj bi radi izplačali, a vlada nam dela zapreke. S tem hočejo solidarnost delavstva omajati, pa se zelo motilo. Pridomnimo še, da so že nekateri podjetniki svojim delavcem izplačali teh 30 odstotkov, tako v Mariboru, Ptujju, Radečah itd. A eno največjih in najbolj krščanskih podjetij pa noče nič vedeti

o tem, temveč še svojim delavcem po stari pogodbi pripadajoče družinske doklade odtrguje, na drugi strani pa delavstvo vabi na izlete ter jim tam prigovarja, kako da je vneto za blagor svojih delavcev; to pa samo zaradi tega, da gospodom zapeljano delavstvo veruje, ko jih vidi pri skupni maši, za katero so delavci v tovarni nabirali. To je krščansko, kaj gospod Polak?

Strokovni shod „Unije slov. rudarjev v Zabukovcu, se je vršil v nedeljo dne 27. junija 1920 v prostorih gospe Piki v Grizah. Na dnevnem redu je bilo: 1. Poročilo predsednika. 2. Razredni boj proletarijata. 3. Razno. K prvi točki je podal sodrug Trater obširno poročilo glede novo sklenjene pogodbe za drž. rudnike v Sloveniji z dne 4. junija 1920, kar so vzeli navzoči z malo kritiko glede nabave oblek, mesa in dopusta za delavce na znanje. Povišanje tedenskih prispevkov, ki so se povišali s 1. julijem, je shod brez ugovora vzel na znanje. K drugi točki je dobil besedo strok. tajnik s. Leskošek iz Celja. Isti je v lahko razumljivih besedah pojasnjeval pomen razrednega boja, rekel je med drugim: Človeštvo ni bilo nikoli enako, obstojala sta vedno dva in tudi več razredov, pač pa pred velikimi „soc. revolucijami“ do leta 1844. ni bilo med razredi tako vidnih in občutnih razlik kakor sedaj. Razredni boj proletarijata se je pravzaprav šele takrat začel, ko je padel fevdalizem in na njegovih tleh nastal kapitalizem (buržuazija) to je: kapitalistični razred, kateri je v zadnjih letih osnoval velškanske organizacije, s katerimi je zamogel izkoriščati delavstvo, ne samo fizično, ampak tudi moralčno. Proti temu kapitalističnemu razredu se je moral organizirati razred proletarijata, to je delavstva v strokovnih organizacijah, da se more braniti prevelikemu neusmiljenemu izkoriščevanju. Govornik omenja zgodovino delavskega združevanja, zlasti v Angliji in Nemčiji. Oriše težave naših predbolevnikov, njih žrtve itd. Prehataloč na Slovenijo oziroma Jugoslavijo je rekel: pri nas je bil pred svetovno vojno delavstva razredni boj domala nepoznan. Slovenski proletarijat se ni zavedal svojih nalog, nahajal se je v fronti kapitalizma proti svojim lastnim interesom. Del je bil v vrstah klerikalizma in liberalizma, velik del ga je bilo v jarku pijančevanja (Lumpenproletarijat). Le majhen del se je zavedal svojega razreda. Vse te delavske nečednosti so koristile buržuaziji, kapitalizmu in škodovala delavski solidarnosti in njih napredku. Svetovna vojna je privedla tudi slovensko delavstvo k boljšemu pojmovanju. Ustanovilo si je lastne strokovne organizacije po vzorcu svetovnega proletarijata. Jugoslovanskim kapitalizem to nikakor ne ugaja, ker vedo, da delavstvo v organizacijah izobrazila in izobraženo delavstvo se noče sužnjevat. Kapitalisti in njih zvesti služabniki snujejo razne „krščaske in narodne socijalce“, ki se predrzno trditi, da hočejo delavsko vprašanje rešiti.

Po končanem govoru se je tov. Jazbec k besedi oglašil. Za svoj „program“ kritike si je napravil tri točke. K prvi je trdil, da to malo povišanje plač, nikakor ne odgovarja današnji druginji, ker stane ena obleka 3—4000 K itd., k drugi točki je poudarjal, „Unija“ ni nič storila glede odpustitve rudarjev v Zabukovcu. Glede tretje točke je omenjal, da so „socialpatrioti“ krivi, če so hodili kurirji iz Trbovelj. Trdil je, da so tudi iz Celja prihajali. S tem, seveda, se je hotel tov. Jazbec pri masi prikupiti. Nakar mu je sodrug Leskošek na vse tri točke dal odgovor, a naj-

bolj vsled trditve glede posredovanja za državni premogovnik Zabukovca. Povedal je, da je infamna laž, kar trdi, ker ima v rokah pismo z ugodno rešitvijo od ministrstva za rude in šume. Tega pisma prepis je tudi pri podružnici vsakemu v pogled. (Odobranje). Nato je govorilo še več rudarjev o rudniških zadevah, na kar je predsednik zaključil shod. Tovaršu Jazbecu bi pa še povedali, da je dolžnost zaupnikov in odbornikov, da se ravnajo vedno po navodilih svoje organizacije, ne pa po navodilih ljudi, ki jih niti ne poznajo.

Dopisi.

Iz Kočevja nam poročajo sodrugi: Tukaj v Kočevju se nahaja trgovina, ki je ustanovljena osebno za delavstvo parne žage gg. milijonarjev Kajfeža in Heinricharja. Vodstvo trgovine ima v rokah žagovodja Vekoslav Fresl. Cene različnih življenskih potrebščin v tej trgovini so napram cenam drugih mestnih trgovin naravnost vnebovpijoče. Tako stane na primer kilogram slanine v drugih trgovinah 52 K, v tej trgovini pa 56 K; sladkor drugje 76 K, tukaj 86 K; koruzna moka drugje 6.70 K, tukaj 8 K. Vprašamo torej g. Heinricharja so li to tiste cene, ki jih je on odredil v svojem človekoljubju, ko nam je obetal, da bo za nas delavce preskrbel cenejšo hrano — ali je odredil te cene g. žagovodja Fresl, kateremu so se začele mogoče sline cediti za milijoni, da se jih tako nabere kakor g. Kajfež. Prosimo torej pojasnila glede teh verižniških cen, a ne v besedah marveč v dejanju. Mogoče bi tudi urad zoper navijanje cen našel v tej trgovini kar spada v njegov delokrog.

Gospodarstvo.

Izvoz lesa iz Bosne. Zaradi padanja tujih valut se opaža, da je bosanska izvozna trgovina lesa ogrožena od inozemske konkurence. Posebno se to opaža pri drvih, ki ne morejo konkurirati z inozemsko konkurenco. Da bi se olajšal izvoz, je sklenila pokratinska vlada v Sarajevu, da se taksa za izvoz lesenega gradbenega materiala in drugih lesnih izdelkov popolnoma odpravi.

Nova železniška proga. Neka voilka angleška družba se je obrnila na ministrstvo saobračaja s ponudbo, da v kratkem času zgradi železniško progo Belgrad-Sarajevo-Split. Ministrstvo saobračaja se bo o tem posvetovalo in v kratkem odgovorilo. — Uverjeni smo da lahko, da ima ta angleška družba pri tem svoje špekulacije, kako se okoristi na račun ubogih Bosancev, če ne drugače, vsaj z lesno trgovino.

Ustanovitev grške banke v Belgradu. Med jugoslovanskimi in grškimi kapitalisti ter izmed obeh vlad se vrše pogajanja za ustanovitev grške banke v Belgradu.

Produkcija sladkorja na Čehoslovaškem. Kakor javlja »Venkov«, se smatra, da bo letošnja produkcija sladkorja na Čehoslovaškem znašala 800.000 ton; torej za 325.000 ton več kot lansko leto.

Padanje cen v Franciji. V Parizu padalo cene vsem predmetom. Ženski čevlji veljajo že 40 frankov, a najboljši ne nad 80 frankov. Dobro moško sukno vlja 40 do največ 60 frankov.

Državni proračun za leto 1920/21. pokazuje stroškov 3.994.356.543 dinarjev 50 para ali okroglo 16 milijard kron, dohodkov pa skoro istotoliko, z razliko, da bo le — 100 milijonov dinarjev deficita... Med izdatki so največji za ministrstvo voine, in sicer 1 milijarda 120.804.560 dinarjev, za njim pridelo troški za »vrhov-

no državno upravo»: 963.919.971 dinarjev! Osebnih izdatki tvorijo 1.142.461.143 dinarjev, stvarni pa drugo! Med dohodki je proračuneno: na carino 402 milijona 350.000 dinarjev, na trošarino 129.840.000 dinarjev. Davek je proračunjen na 2.116.930.790 dinarjev. O državnem proračunu bomo še posebej več poročali. Na videz je stvar ugodna in je v stanu našo valuto silno vzdigniti — ali ko si bomo vse natančneje ogledali, nastalo bo tisoč in tisoč pomislekov, zlasti ali je sploh tak način že sedaj v redu?!

Razno.

Posledice boikota proti Madžarski. Madžarski minister poljedelstva Julius Rubinek, je izjavil, da ima Madžarska vsled boikota samo kar se tiče izvoza zelenjave in sadja, tedensko 80 milijonov škode. Na Madžarskem so vsled boikota cene silno padle, in kmetje vsled ničvrednega denarja počeo svojih pridelkov dovažati na trg. Pri ministru za poljedelstvo se je oglašilo že več kmetijskih deputacij, ki so zahtevale, da se odpomore boikotu. Naiveč trpi vsled boikota pokrajina Kecs-kemet, kjer je Helias s svojimi oficirskimi čtami vrizarjal najhujše pogrome proti delavstvu.

Novo zbornične volitve v Avstriji se bodo vršile dne 17. oktobra t. l. Zakonodajna doba sedanjega konstituantnega parlamenta preneha 31. oktobra t. l.

Draginja ostane. Veliko ormenja in malo dežja! Upili so po meščanskih listih, da bo konec draginje in da se nam obetajo boljši časi! Vendar so se cene tako neznačajno znižale, da za delavne sloje še dolgo ne bo prišla obljubljena deveta dežela. Vse trpi še največje pomanjkanje! Vlada še naprej ščiti razne špekulante in oderuhe, ki brezobzirno izkoriščajo proletarske vrste. Prepričani smo, da nikdar preje ne bo konec draginje, dokler se ne pomeje z vlado, ki je neljudska in kapitalistična. Obračunati hočemo z neljudskim zastopstvom!

Razdelitev voine odškodnine Nemčije. Na konferenci v Bruslju so sklenili ententni zastopniki, da dobi Francija 52 odstotkov, Anglija 22, Italija 10, Belgija 8, Srbija 5 odstotkov nemške voine odškodnine. Kar še preostane dobi Rumunija, Portugalska in Japonska.

Volitve v Zedinjenih državah. V Ameriških Zedinjenih državah se vse stranke mrzlično pripravljajo na volitve predsednika republike. Republikanska stranka, ki odločno nasprotuje Wilsonu in njegovi okolici, kandidira za predsednika republike senatorja Hardinga. Demokratije se pripravljajo na boj proti republikancem in zagovarjajo Wilsonovo politiko. Kandidata še niso definitivno določili, a ponudili so kandidature zetu predsednika Wilsona, Mac Adou, ki to je pa odklonil. Sedaj ostane edino še senator Cox. Socialno demokratična stranka kandidira, kakor smo že poročali, sodruga Evgena Debsa, ki se še vedno nahaja v državni kaznilnici.

Brzovjavni promet z inozemstvom v vseh evropskih jezikih. Od 1. julija dalje so dovoljene v prometu z inozemstvom brzovjavke v vseh evropskih jezikih.

Provizionisti direktije rudnikov donavske paroplovne družbe v Pečuhu, ki bivalo v Sloveniji, naj sponoroče noverieništvu za socialno skrb v Ljubljani svoj naslov, navedbo številke odloka, s katerim jim je bila provizija priznana. Zaeno naj pošlieto naravnost navedeni direktiji uradno potrdilo, da so še živi.

»Skrb« za invalide. Zagrebški listi poročajo to-le zanimivost: Invalid Pavičič je dobil svojčas trafiko in si jo je lepo uredil, porabivši v to svrhu vse svoje bore prihranke. Ko je bilo to storjeno, pa mu je uprava tobačnega monopola trafiko odvzela in podelila večkratnemu milijonariu Mariku Tomiču. — Tipičen primer za socialno »pravičnost« naše iare jugoslovanske gospode!

Papirnat drobiž mestne občine ljubljanske ostane glasom naredbe ministrstva financ z dne 19. junija 1920, št. 18.692. v prometu in veljavi še do 31. decembra 1920. Drobiž se dobiva ob običajnih uradnih urah pri mestni blagajnici.

Ameriška prepoved priselitve japonskih delavcev v Ameriko. Iz Montreala javljajo, da je delavska federacija, ki zboruje v Montrealu, sklenila zahtevati, naj kongres prepove priselitev japonskih in drugih azijskih delavcev v Ameriko.

Obvestila.

Celje. A. L. Objav privatnega značaja kakor je zadeva E. B. ne moremo priobčevati zastoj.

Holmec. P. A. Zadevo delavcev uposlenih pri obratu rudniške železnice bo vzela v roke Unija slov. rudarjev. Dopis, ki ste ga prejeli od s. Uleta je vsled nesporazuma vseboval stvari, ki se ne tičejo delavstva pri rudniški železnici, pač pa se pravilno vsebina nanaša na delavce, ki sekajo jamski les za premogovnik na Lešah.

Od upravnitva. Vse organizacije, ki so v zaostanku, prosimo, da zapadle račune za list čimpreje poravnajo.

Vsem posameznim naročnikom našega lista smo doposlali poštne položnice, ki naj jih blagovoljno uporabijo za poravnavo naročnine. Prosimo cenjene naročnike za poravnavo naročnine vsaj do 1. avgusta t. l. Kdor do tega časa naročnino ne bi plačal, temu moramo list ustaviti, ker ob sedanji draginji tiska in papirja lista pod nikakim pogojem ne moremo pošiljati zastoj.

Naročnina znaša: za celo leto 24 K, za pol leta 12 K in za četrt leta 6 K.

Za žepni koledar niso poravnani računi iz sledečih krajev: Borovlje, Strnišče pri Ptuj, Moste pri Ljubljani, Rajhenburg in Maribor. Prosimo ondotne zaupnike, da se pobrigajo za to, da se računi poravnajo.

Devet izkaz o prejetih zneskih za sklad pokrajinske strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani za ostale po žrtvah z dne 24. aprila 1920: Fran Pavaletz odračunal pri mlinarjih v Mariboru nabrano svoto 543 K.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelj v takih hudih dneh Vam je Fellerjev Elza fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller. Stubica donja, Elza trg št. 334, Hrvatska. B

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Sirite list „Delavec“.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Rošenina Peter splošno zdravljenje	11	1/11	Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/10	1/11	Turjaški trg št. 4. Francišanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1	1-3/12	Hilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8-9	1-3	Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 10.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki se v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga ločijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Zahvala. Podpisani si štejem v prijetno dolžnost, da se javno zahvalim sodrugom v državni cinkarni v Celju za vse izraze simpatije kakor tudi za darovane mi visoke denarne podpore, katerih sem bil že v tretjič deležen v času političnega preganjanja. Upam, da pride čas, ko mi bo možno izražene simpatije vsaj deloma hvaležno vračati. Ivan Martinčič.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za poslatovanje in posrebovanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Francišanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Sodrugji I

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico !!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%. Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelj se obveže, da dvigne svojo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloga sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincih pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoriševa ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javorak; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Možica, Črna I., Črna II., Pilbark; Maribor; Litijska; St. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Store pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogoška Slatina; Radeče-Zidanost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljave pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.